

Испитни каталог за државну матуру
у школској години 2011/2012.

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Стручна радна група за израду испитних материјала из Шпанског језика:

Melita Kovačev, prof., voditeljica, OŠ J. Račića, Zagreb

Ana Dorešić, prof., XVIII. gimnazija, Zagreb

Alica Knezović, mr. sc., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Silvana Luetić, prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Садржај

УВОД	5
1. ВИШИ НИВО ИСПИТА	6
1.1. Подручја испитивања	6
1.2. Образовни исходи	6
1.2.1. Читање	6
1.2.2. Писање	7
1.2.3. Слушање	7
1.3. Структура испита	8
1.3.1. Читање	8
1.3.2. Писање	9
1.3.3. Слушање	9
1.4. Технички опис испита	10
1.4.1. Трајање испита	10
1.4.2. Изглед испита и начин решавања ...	10
1.4.3. Прибор	11
1.5. Опис бодовања	11
1.5.1. Вредновање испитне целине Читања.....	11
1.5.2. Вредновање испитне целине Писања	11
1.5.3. Вредновање испитне целине Слушања	13
1.6. Примери задатака с детаљним објашњењем	13
1.6.1. Пример задатка повезивања	14
1.6.2. Пример задатка вишеструког избора	15
1.6.3. Пример задатка састава	17
1.7. Припрема за испит	18
1.7.1. Вештина читања	18
1.7.2. Вештина писања	19
1.7.3. Вештина слушања	20
1.7.4. Литература	20
2. ОСНОВНИ НИВО ИСПИТА	21
2.1. Подручја испитивања	21
2.2. Образовни исходи	21
2.2.1. Читање	21
2.2.2. Писање	21
2.2.3. Слушање	22
2.3. Структура испита	22
2.3.1. Читање	22
2.3.2. Писање	23
2.3.3. Слушање	23
2.4. Технички опис испита	24
2.4.1. Трајање испита	24
2.4.2. Изглед испита и начин решавања ...	24
2.4.3. Прибор	25
2.5. Опис бодовања	25
2.5.1. Вредновање испитне целине Читања	25
2.5.2. Вредновање испитне целине Писања.....	25
2.5.3. Вредновање испитне целине Слушања	27
2.6. Примери задатака с детаљним објашњењем	28
2.6.1. Пример задатка повезивања	28
2.6.2. Пример задатка вишеструког избора.....	29
2.6.3. Пример задатка кратког састава	30
2.7. Припрема за испит	31
2.7.1. Вештина читања	31
2.7.2. Вештина писања	32
2.7.3. Вештина слушања	33
2.7.4. Литература	33
3. ДОДАЦИ	34
3.1. Граматичке структуре за виши ниво испита	34
3.2. Граматичке структуре за основни ниво испита	35
3.3. Језички садржаји за виши и основни ниво испита	36

УВОД

Шпански језик је на државној матури обавезни предмет. Приступници могу бирати хоће ли полагати Шпански језик на вишем или основном нивоу. Испитни каталог за државну матуру из Шпанског језика темељни је докуменат испита којим се јасно описује шта ће се и како испитивати на државној матури из овог предмета на вишем и основном нивоу у школској години 2011/2012.

Испитни каталог садржи потребне информације и детаљна објашњења о облику и садржају испита.

Њим се одређује шта се од приступника очекује на испиту вишег и основног нивоа.

Виши ниво испита усклађен је с наставним планом и програмом за гимназије¹. Они приступници који су слушали Шпански језик према осталим наставним плановима и програмима, ако желе полагати виши ниво, требају проширити стечено знање садржајима гимназијског наставног плана и програма користећи додатну одобрену литературу.

Основни ниво испита одговара наставном плану и програму с најмањом сатницом у четворогодишњим стручним школама². У

Испитном каталогу из Шпанског језика дан је

¹ Гласник Министарства просвјете и шпорта, Посебно издање, број 11, Загреб, липањ, 1997. На темељу резултата националних испита те искуства рада с приступницима аутор је проценио како реализацијом Наставног плана и програма из Шпанског језика приступник постиже А2 ниво “Заједничког европског референтног оквира за језике: учење, поучавање, вредновање” (ЗЕРОЈ, 2005.).

² Гласник Министарства просвјете и шпорта, Посебно издање, број 11, Загреб, липањ, 1997. На темељу резултата националних испита те искуства рада с приступницима аутор је проценио како реализацијом Наставног плана и програма из Шпанског језика приступник постиже А2 ниво Заједничког европског референтног оквира за језике: учење, поучавање, вредновање (ЗЕРОЈ, 2005.).

преглед тематских и језичких целина за ова два нивоа испита које ће се полагати на државној матури. У **Додацима** су наведене разлике у тематским садржајима и језичким структурама које приступници требају додатно обрадити како би могли приступити испиту на вишем нивоу и успешно га положити. Наставницима, чија је обавеза помагати приступницима у припремама за полагање државне матуре, испитни каталог пружа јасне смернице о томе до којег нивоа знања, односно до којих исхода требају довести приступнике да би положили поједини ниво испита. Испитом из Шпанског језика на основном нивоу испитује се око 60% садржаја који се проверава испитом на вишем нивоу. Ове два нивоа испита у испитном каталогу јасно су дефинисани и описани у оквиру садржаја, односно тема и граматичких структура према наставном плану и програму у гимназијама с најмањом сатницом од 70 часова годишње.

Програм четворогодишњих стручних школа, које имају 70 часова наставе годишње, разликује се од гимназијског програма с већом сатницом у обиму општег и специфичног вокабулара, разради тема, сложености писаног или усменог израза и формату. Ученици тих школа могу положити основни ниво испита из Шпанског језика на државној матури. Ако ученици четворогодишњих стручних школа желе полагати виши ниво, требају обрадити додатне програмске садржаје према гимназијском плану и програму с већом сатницом.

Испитни каталог подељен је на два дела од којих сваки описује један од наведених нивоа.

За сваки ниво приложена су ова поглавља:

1. Подручја испитивања
2. Образовни исходи

3. Структура испита
4. Технички опис испита
5. Опис бодовања
6. Примери задатака с детаљним објашњењем
7. Припрема за испит.

У првом и другом поглављу читалац може наћи одговор на питање **шта се испитује**. У првом су поглављу наведена подручја испитивања, односно кључне вештине из овог предмета које се испитују овим испитом. У другом је поглављу, кроз конкретне описе онога што приступник треба да зна, разуме и може да учини, објашњен начин на који ће се наведена знања и вештине проверавати.

Треће, четврто и пето поглавље одговарају на питање **како се испитује**, а у њима су објашњени структура и облик испита, врсте задатака те начин провођења и вредновања појединих задатака и испитних целина.

У шестом су поглављу примери свих врста задатака у испиту с детаљним објашњењем.

Следи поглавље које одговара на питање **како се припремити** за испит. У том су поглављу савети који приступницима помажу припремити испит. За виши ниво испита државне матуре од приступника се очекује да има продуктивне компетенције које су јасно дефинисане у образовним исходима за поједине нивое. У поглављу које говори о припреми за испит приступницима и наставницима детаљно је изложено на који се начин најбоље припремити за успешно полагање испита.

Након прегледа нивоа у **Додацима** су приложене граматичке структуре за сваки ниво.

1. ВИШИ НИВО ИСПИТА

1.1. Подручја испитивања

Испитом из Шпанског језика на вишем нивоу проверава се комуникацијска језичка компетенција у слушању, читању и писању према наставном плану и програму за гимназије.

У складу с тим, испит из Шпанског језика састоји се од три испитне целине: **Читање, Писање и Слушање**.

Вештина **говорења** неће се из техничких разлога проверавати на државној матури у школској години 2011/2012. Но, ваља нагласити да и даље треба системно развијати, неговати и усавршавати вештину говорења јер је коначни циљ научити се служити језиком у комуникацијској ситуацији.

1.2. Образовни исходи

У овом су поглављу за свако подручје испитивања наведени образовни исходи према наставном плану и програму за гимназије и Б1 нивоу ЗЕРОЈ-а.

1.2.1. Читање

Првом се целином испитује **читање**, односно вештина разумевања читаног текста.

Према наставном плану и програму за гимназије те према Б1 нивоу ЗЕРОЈ-а приступник може:

- уз одговарајући ниво разумевања читати једноставне чињеничне текстове о темама из властитог подручја интереса
- препознати битне информације у директним и једноставним новинским чланцима о познатим темама
- препознати главне закључке у тексту прегледно изложене аргументације

- препознати след мисли у изношењу неког проблема, али и пропустити појединости.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој се испитној целини испитује може ли приступник:

- уопштено разумети о чему је реч (уочити основни смисао)
- пронаћи специфичне информације
- детаљно разумети текст
- препознати одређене лексичке и/или структуралне обрасце.

1.2.2. Писање

Другом се испитном целином проверава **писање**, односно писана продукција.

Према наставном плану и програму за гимназије те према Б1 нивоу ЗЕРОЈ-а приступник може:

- писати директне, читке текстове о низу познатих тема из властитог подручја интереса (лично искуство у облику једноставног, читког текста описујући своје осећаје и реакције, истинити или измишљени догађај, недавно путовање) или испричати кратку причу
- писати кратке, једноставне саставе о темама од општег интереса: сажети скуп чињеничних информација о свакодневним или несвакодневним активностима из властитог подручја интереса те написати извештај и изнети своје мишљење
- користећи основни вокабулар писати о темама као што су, на пример, породица, хобији и интереси, путовања и актуелни догађаји
- исправно користити граматичке структуре иако се осећа утицај матерњег језика.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој се испитној целини испитује може ли приступник:

- написати кратак, једноставан текст о темама од општег интереса или из властитог подручја интереса те притом јасно изразити властите осећаје и мишљења.

1.2.3. Слушање

Трећом се испитном целином испитује **слушање**.

Према наставном плану и програму за гимназије те према Б1 нивоу ЗЕРОЈ-а од приступника се очекује да може:

- разумети главне мисли јасног, стандардног излагања о познатим темама са којима се редовито сусреће
- разумети јасне конкретне информације у склопу познатих, свакодневних тема препознајући опште поруке и специфичне информације ако је говор јасно артикулисан и на једној од познатих језичких варијанти
- пратити главне мисли дужег разговора који се води у његовој присутности ако се користи јасно артикулисан стандардни говор
- пратити предавање или излагање из властитог подручја интереса ако му је тема позната, а изношење једноставно и јасно артикулисано
- пратити једноставна кратка предавања о познатим темама ако су изнесена јасно артикулисаним стандардним говором.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој се испитној целини испитује може ли приступник

уочити основни смисао текста и разумети специфичне информације на овим врстама текстова:

- дуги разговори
- излагања и предавања
- кратке приче.

1.3. Структура испита

Испит из Шпанског језика на вишем нивоу састоји се од три испитне целине.

Првом целином испитује се **читање**, другом **писање**, а трећом **слушање**.

У тексту који следи детаљно је описана структура сваке испитне целине.

1.3.1. Читање

Ова испитна целина састоји се од 6 група задатака везаних уз различите текстове. Структура испитне целине **Читања** приказана је у табlici 1. За сваку испитивану подвештину наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на којој врсти текстова те колико је задатака везано уз те текстове.

Таблица 1. Структура испитне целине Читања

	ИСПИТИВАНЕ ПОДВЕШТИНЕ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	разумевање основног смисла	задачи повезивања	кратки информативни текстови	5
2.	разумевање основног смисла	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	кратки информативни текстови/поруке	5
3.	разумевање специфичних информација	задачи вишеструког избора (између три или четири понуђена одговора)	чланак/интервју	5
4.	детаљно разумевање текста (кохезије и кохеренције)	задачи повезивања	чланак	5
5.	детаљно разумевање текста (лексички обрасци)	задачи вишеструког избора (између три или четири понуђена одговора)	чланак/интервју	7
6.	детаљно разумевање текста (структурални обрасци)	задачи вишеструког избора (између три или четири понуђена одговора)	чланак/интервју/писмо	8

Напомена: Текстови садрже приближно 1500 речи.

1.3.2. Писање

Ова испитна целина састоји се од задатка састава. Приступници ће добити кратак опис ситуације с три питања. Њихов је задатак написати одговоре на та три питања који ће садржавати од 130 до 150 речи.

1.3.3. Слушање

Ова испитна целина састоји се од 4 групе задатака везаних уз различите звучне текстове. Структура испитне целине **Слушања** приказана је у табlici 2. За сваку испитивану подвештину наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на којој врсти текстова те колико је задатака везано уз те текстове.

Таблица 2. Структура испитне целине Слушања

	ИСПИТИВАНЕ ПОДВЕШТИНЕ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	разумевање опште поруке	задаци повезивања	кратке приче	5
2.	разумевање главне мисли/ специфичних информација	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	кратке приче/кратак разговор	8
3.	разумевање специфичних информација	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	предавање/излагање/ разговор	6
4.	разумевање специфичних информација	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	предавање/излагање/ разговор	6

1.4. Технички опис испита

1.4.1. Трајање испита

Испит из Шпанског језика је писани³ и траје укупно **130 минута**.

Испитне целине **Читања** и **Писања** проводе се временски одвојено од испитне целине **Слушања**.

За решавање испитних целина **Читања** и **Писања** предвиђено је **100 минута**.

Испитна целина **Слушања** траје приближно **30 минута** укључујући и **6 минута** за препис одговора на лист за одговоре.

Временик провођења биће објављен у **Водичу кроз државну матуру** те на мрежним страницама **Националног центра за вањско вредновање образовања** (www.ncvvo.hr).

1.4.2. Изглед испита и начин решавања

Читање и Писање

Приступници добивају сигурносну коверту у којој је **испитна књижица, лист за одговоре, два листа за оцењиваче и лист за концепт**. У испитној књижици су текстови и задаци којима се испитује читање, задатак састава којим се проверава вештина писања и лист за уредно писање.

Од приступника се очекује да пажљиво прочитају упутства које ће следити током решавања испита. Читање ових упутстава је битно јер је у њима означен и начин обележавања, односно уписивања тачних одговора.

Задатке повезивања и задатке вишеструког избора у испитној целини **Читања** приступници решавају обележавањем слова тачних одговора међу **понуђенима**. Слова тачних одговора обележавају

³ Вештина **говорења** неће се из техничких разлога проверавати на државној матури у школској години 2011/2012.

се знаком X. Ако у задацима приступник обележи више од једног одговора, задатак ће се бодовати с 0 (нула) бодова без обзира на то што је међу обележенима и тачан одговор.

За решавање задатка састава приступници могу користити лист за концепт, али на крају морају свој текст читко преписати на лист за уредно писање.

Слушање

Приступници добивају сигурносну коверту у којој је **испитна књижица и лист за одговоре**. Од приступника се очекује да пажљиво прочитају упутства која ће следити током решавања испита. Читање ових упутстава је битно јер је у њима означен и начин обележавања тачних одговора.

Провођење испитне целине **Слушања**⁴

- Сваки се текст слуша два пута.
- Пре сваког задатка приступници имају паузу како би прочитали питања пре слушања.
- Док слушају, приступници пишу одговоре у испитну књижицу, а на крају имају 6 минута да их препишу на лист за одговоре.

Задатке повезивања и задатке вишеструког избора у испитној целини **Слушања** приступници решавају обележавањем слова тачних одговора међу понуђенима. Слова тачних одговора обележавају се знаком X. Ако у задацима приступник обележи више од једног одговора, задатак ће се бодовати с 0 (нула) бодова без обзира на то што је међу обележенима и тачан одговор.

⁴ Након што дежурни наставник прочита упутства приступницима, пушта снимку. Снимка је направљена на начин да је њом предвиђено понављање текстова те паузе за читање и решавање задатака.

Приступници стога требају пажљиво слушати упутства на снимци.

1.4.3. Прибор

Током писања три дела испита из Шпанског језика допуштено је користити хемијску оловку плаве или црне боје. Током свих делова испита приступницима неће бити допуштено користити речник.

1.5. Опис бодовања

Успешност приступника на испиту одређује се тако да остварени бодови сваке од три испитне целине у укупном резултату суделују са једном трећином.

Удео испитних целина у укупном успеху на испиту приказан је у табелици 3.

Таблица 3. Удео испитних целина у испиту

Читање	1/3
Писање	1/3
Слушање	1/3

1.5.1. Вредновање испитне целине Читања

Бодови: Сваки задатак доноси један бод. Испитна целина **Читања** доноси укупно 35 бодова.

Удео у целом испиту: 1/3

1.5.2. Вредновање испитне целине Писања

Бодови: Испитна целина **Писања** доноси укупно 20 бодова.

Удео у целом испиту: 1/3

Састав се оцењује према **лествици за оцењивање** која се састоји од четири критеријума:

• Извршење задатка

(уп. илустративну лествицу за оцењивање **Извештаја и састава у ЗЕРОЈ-у**)

• Кохеренција и кохезија

(уп. илустративну лествицу за оцењивање **Доследности и повезаности у ЗЕРОЈ-у**)

• Вокабулар

(уп. илустративну лествицу за оцењивање **Обима вокабулара и способности коришћења вокабулара у ЗЕРОЈ-у**)

• Граматика

(уп. илустративну лествицу за оцењивање **Граматичке исправности у ЗЕРОЈ-у**).

Извршење задатка

Критеријум **Извршење задатка** одговара на питање да ли је приступник написао текст према упутствима за писање.

Кохеренција и кохезија

Критеријум **Кохеренција и кохезија** односи се на ова питања:

- Како лако читалац/оцењивач може пратити след приступникових мисли?
- Јесу ли мисли логички повезане?
- Како добро приступник користи кохезивна средства у сврху повезивања својих мисли?

Вокабулар

Критеријум **Вокабулар** односи се на ова питања:

- Какав је распон вокабулара? У којој мери приступник понавља исте речи и изразе?
- До које мере погрешке у употреби/морфолошком облику/правопису утичу на разумевање текста?

Граматика

Критеријум Граматика односи се на ова питања:

- Може ли ученик користити распон структура или се ослања на употребу једноставних структура?
- До које мере погрешке у употреби/морфолошком облику/правопису утичу на разумевање текста?

Лествица за оцењивање састава приказана је у табlici 4.

Таблица 4. Лествица за оцењивање састава

	ИЗВРШЕЊЕ ЗАДАТКА	КОХЕРЕНЦИЈА И КОХЕЗИЈА	ВОКАБУЛАР	ГРАМАТИКА
5	<ul style="list-style-type: none"> • Сви делови задане теме су опсежно и релативно уједначено разрађени. • Главне су мисли релевантне, њихова је потврда јасна и релевантна. • Ефикасна употреба облика текста 	<ul style="list-style-type: none"> • След мисли је јасан и лако читљив. • Ефикасна употреба различитих кохезивних средстава 	<ul style="list-style-type: none"> • Дobar распон вокабулара за извршење задатка • Појављују се погрешке у употреби/облику/правопису, али не утичу на лако разумевање текста. 	<ul style="list-style-type: none"> • Дobar распон структура за извршење задатка • Појављују се погрешке у употреби/облику, али не утичу на лако разумевање текста.
4				
3	<ul style="list-style-type: none"> • Опсежније су разрађени само неки делови задане теме. • Главне су мисли релевантне, али је њихова потврда делимично релевантна или садржи пуно понављања. • Углавном примерена употреба облика текста 	<ul style="list-style-type: none"> • След мисли може се разумети упркос местимичним одступањима од логичког редоследа. • Ограничена употреба кохезивних средстава 	<ul style="list-style-type: none"> • Довољан распон вокабулара за извршење задатка • Погрешке у употреби/облику/правопису узрокују тешкоће у разумевању, али се порука може разумети. 	<ul style="list-style-type: none"> • Приступник се углавном ослања на једноставне и исте структуре уз повремену покушај употребе сложених структура. • Погрешке у употреби/облику узрокују тешкоће у разумевању, али се порука ипак може разумети.

2				
1	<ul style="list-style-type: none"> Текст садржи минимални осврт на све или само на поједине делове задане теме. Мисли су највећим делом ирелевантне или нема релевантне потврде. 	<ul style="list-style-type: none"> След мисли је врло слабо или никако уочљив. Врло ограничена или непримерена употреба кохезивних средстава 	<ul style="list-style-type: none"> Распон вокабулара је врло ограничен или је употреба вокабулара непримерена. Погрешке у употреби/облику/правопису највећим делом онемогућују разумевање. 	<ul style="list-style-type: none"> Распон структура је врло ограничен или је употреба структура непримерена. Погрешке у употреби/облику готово у потпуности онемогућују разумевање текста.
0	<p>Приступник не поседује језичку компетенцију на нивоу потребном за извршење задатка, што је, између осталог, видљиво и из дужине текста (нпр., текст садржи мање од 50 речи). Или: Садржај текста је у потпуности ирелевантан. Или: Приступник је преписао текст.</p>			

Приступници требају написати текст користећи од 130 до 150 речи. Код испита писања одузимаће се бод за мањи број речи (мање од 120), али и за већи број речи (више од 170).

Приступник не може остварити негативне бодове без обзира треба ли му из било којег, горе наведеног, разлога одузети бодове, тј. најнижи могући број остварених бодова је 0.

Бројање речи у саставу

У број речи убрајају се уводни поздрав и завршетак писма, но не убрајају се понављања, набрајања и лична имена. Речју се сматрају сви посебни елементи текста одвојени празником.

1.5.3. Вредновање испитне целине Слушања

Бодови: Сваки задатак доноси један бод. Испитна целина **Слушања** доноси укупно 25 бодова.

Удео у целом испиту: 1/3

1.6. Примери задатака с детаљним објашњењем

У овом су поглављу примери задатака⁵. Уз сваки пример задатка понуђен је опис те врсте задатка, тачан одговор, образовни исход који се тим конкретним задатком испитује (испитивана подвештина) те начин бодовања.

⁵ За сваку врсту задатка дан је пример, без обзира на испитне целине. Примери и специфичности задатака у појединим испитним целинама могу се погледати у огледном испиту.

1.6.1. Пример задатка повезивања⁶

Lee las opiniones de algunos españoles sobre el cine español actual. A continuación relaciona las afirmaciones que te damos con las opiniones adecuadas. Marca la respuesta correcta en la lista de respuesta.

- A** Si tengo que decirle la verdad, a mí me parece que todas las películas son iguales y que siempre salen los mismos actores. Yo prefiero la acción, los efectos especiales, las películas de aventuras, de guerra. En fin, que disfruto más con el cine americano.
- B** Creo que el cine español está en su mejor momento. En los últimos años hemos ganado varios óscars, todo el mundo conoce a Antonio Banderas, a Almodóvar, a Penélope Cruz y a Javier Bardem. Y no van a ser los únicos, ya que tenemos los mejores actores del mundo.
- Ц** Las películas de hoy me parecen muy extrañas; algunas no las comprendo. Yo prefería las de antes, las películas de risa. Como había censura y muchas cosas estaban prohibidas, los directores tenían que poner a trabajar su ingenio.
- Д** Yo creo que en la actualidad se está haciendo muy buen cine. Y cada vez más, la calidad y la comercialidad van de la mano. Falta que se desarrolle de verdad el concepto de industria cinematográfica, aunque en la media europea no estamos tan mal. La influencia del cine americano es aún muy fuerte y somos los propios españoles los que debemos aprender a amar y a valorar nuestro cine.

- 1 Los mejores actores del mundo son los españoles.
- 2 Disfruto más con el cine de Estados Unidos.
- 3 La influencia del cine estadounidense es muy fuerte.
- 4 No comprendo algunas de las películas actuales.
- 5 Me gustaban más las películas españolas de antes.

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1 Б, 2 А, 3 Д, 4 Ц, 5 Ц

ИСПИТИВАНА ПОДВЕШТИНА: разумевање основног смисла

БОДОВАЊЕ: 1 бод – сваки тачан одговор (укупно 5 бодова)

0 бодова – нетачан одговор, изостанак одговора или ако је обележено више одговора за сваки задатак

⁶ За сваку врсту задатка дан је пример, без обзира на испитне целине. Примери и специфичности задатака у појединим испитним целинама могу се погледати у огледном испиту.

1.6.2. Пример задатка вишеструkog izbora⁷

Completa este diálogo poniendo un círculo alrededor de la opción correcta.

– Don Pablo, **(1)** _____ enamorado.

(1)

A soy

B estoy

Ц he

– Eso ya **(2)** _____ dijiste. ¿Y yo en **(3)** _____ puedo servirte?

(2)

A me lo

B te lo

Ц me le

(3)

A cómo

B como

Ц qué

– Tiene que ayudarme.

– ¡A mis años!

– Tiene que ayudarme, porque no sé qué **(4)** _____. La veo delante de mí

(4)

A decirle

B decírselo

Ц decirse

y es como si **(5)** _____ mudo. No me sale ni una sola **(6)** _____.

⁷ Пример задатка преузет је из испитне целине “Читања”.

(5)

- A fuera
- B estaba
- Ц estuviera

– ¡ (7) _____! ¿No has hablado con ella?

(7)

- A Cuánto
- B Que
- Ц Cómo

– Casi nada. Ayer me fui (8) _____ por la playa como Usted me dijo. Miré

(8)

- A navegando
- B paseando
- Ц nadando

el mar mucho rato, y no se me ocurrió ninguna metáfora.

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1 Б, 2 А, 3 Ц, 4 А, 5 Ц, 6 Б, 7 Ц, 8 Б

ИСПИТИВАНА ПОДВЕШТИНА: детаљно разумевање текста (лексички и/или структурални обрасци)

БОДОВАЊЕ: 1 бод – сваки тачан одговор (укупно 8 бодова)

0 бодова – нетачан одговор, изостанак одговора или ако је обележено више одговора за сваки задатак

1.6.3. Пример задатка састава⁸

Escribe una composición de **130-150** palabras siguiendo las instrucciones:

1. ¿Qué tipo de música te gusta?
2. ¿Prefieres escuchar discos o ir a conciertos? ¿Por qué?
3. ¿Cuáles son tus músicos preferidos?

БОДОВАЊЕ: према лествици за оцењиваче⁹, укупно 20 бодова

⁸ Пример задатка преузет је из испитне целине “Писања”.

⁹ в. поглавље “Опис бодовања”

1.7. Припреma за испит

Припремање приступника за испит не разликује се битно од свакодневног поучавања. Наставне методе и облици рада, који се користе у свакодневном наставном процесу, једнако су ефикасни и за успешно припремање приступника за полагање испита. Нужно је пронаћи одговарајући однос између поучавања и увежбавања задатака за испит. Нагласак би свакако требао бити на поучавању, а не искључиво на припремању за испит.

Наставници би за успешно припремање приступника за испит требали детаљно проучити испитни каталог и огледни пример испита. Анализа испитног каталога омогућује увид у структуру и трајање испита, испитиване вештине и подвештине, врсте и број задатака и начин њиховог бодовања. Приступнике би свакако требало упутити да детаљно проуче **Водич за ученике**.

Предложен је број од минимално 35 до 45 сати за успешно припремање приступника за полагање испита. Огледни примерци испита за поједини ниво приступницима дају јасан увид у разлике у обиму садржаја, распону вокабулара и разради тема.

1.7.1. Вештина читања

Вештина читања темељи се на неколико принципа важних за њено успешно поучавање. Приступнике треба подстицати да што више и чешће читају разне врсте текстова и да покушају одговорити (изразити своје осећаје) на садржај текста, а не се искључиво концентрисати на структуру текста. Значење и порука текста од једнаке су важности као и језичке структуре које се у њему налазе. Развијање способности предвиђања важан је елеменат вештине читања. Поглед на текст (наслов, поднаслов, изглед текста) омогућује

приступницима да схвате о чему је реч и пре него што започну читање самог текста.

Током наставног процеса приступници углавном имају доста могућности за увежбавање вештине читања. Често се задаци за увежбавање ове вештине задају за самосталан рад код куће. Оправдано је за очекивати да приступници обављају постављене задатке, али свакако треба предвидети време у наставном процесу у којем би се увежбавале подвештине специфичне за ову испитну целину. Приступнике првенствено треба упознати с врстама задатака на испиту и поступцима које ће користити за њихово успешно решавање. И у овом случају приступнике, пре свега, треба мотивисати и охрабрити јер они о непознатом тексту често знају пуно више него што мисле кад га прочитају. С приступницима треба посебно увежбавати разумевање непознатих речи помоћу контекста, творбе речи (префикси и суфикси) и сл. Познавање организације и структуре текста (одломци, елементи кохезије и кохеренције, структура одломка) такође помаже приступницима у разумевању текста.

За успешно решавање задатака вишеструког избора треба након избора одређеног одговора у тексту пронаћи одговарајуће аргументе.

За успешно решавање задатака повезивања треба пажљиво прочитати натукнице и потражити у текстовима кључне речи или фразе које повезују натукнице и текстове.

Разумевање свих речи и граматичких структура није потребно за успешност у испитној целини **Читања**. Треба разумети кључне речи и одвојити битне од небитних информација. Приступницима такође треба скренути пажњу на правилну расподелу времена за решавање појединих задатака у испиту. Никако се не би смело догодити

да приступници немају довољно времена за решавање свих задатака јер су превише времена утрошили на решавање појединог задатка.

Како бити успешан у испитној целини Читања?

- Пажљиво прочитајте упутства за сваки задатак.
- Пажљиво прочитајте текст/текстове и задатке у одређеној групи задатака.
- Примените одговарајућу стратегију за поједину врсту задатка.
- Након што решите све задатке, вратите се на оне које нисте решили у првом читању и покушајте их решити.
- Пажљиво препишите одговоре на лист за одговоре.

1.7.2. Вештина писања

Најважнији фактор у припремању за испитну целину **Писања** је омогућити приступницима да што више и чешће увежбавају писање разних врста задатака, односно да развијају навику писања. Једнако је важно приступницима након сваког задатка дати повратну информацију о успешности њиховог обављеног рада. То је врло захтеван и дуготрајан посао за наставника. Свакако треба размислити о могућности да повратну информацију дају приступници међусобно, што се показало изузетно ефикасним.

Посебну пажњу треба обратити на читање и рашчлањивање задатка на испиту. Приступнике треба подсетити да неиспуњавање и дела задатка може значајно умањити њихову успешност у испитној целини **Писања**.

Успешност у испитној целини **Писања** укључује и познавање конвенција жанрова, нпр. есеја, писма,

извештаја и сл. који се појављују на испитима. Приступнике је могуће упознати с основним карактеристикама жанрова описом и анализом примера (модела).

Велики број приступника треба помоћ у планирању писаних радова јер врло често нису уверени у њихову сврховитост. Приступницима такође треба указати на повезаност планирања и успешност извршења задатка. Анализа неколико примера може врло успешно објаснити њихову повезаност. Приступнике такође треба упутити на нужност провере и евентуалних исправака пре предаје завршне верзије рада на испиту. Рад у паровима и међусобно коментарисање радова током увежбавања показало се врло ефикасном методом. Пре самог испита корисно је приступницима ограничити време за решавање задатка. Правилно распоређивање времена један је од кључних фактора за успех на испиту.

Како бити успешан у испитној целини Писања?

- Пажљиво прочитајте упутства за задатак.
- Размислите о заданој теми и забележите неке идеје.
- Организујте идеје и напишите концепт задатка у натукницама.
- Напишите целовити текст задатка.
- Прочитајте текст и проверите да ли сте у потпуности обавили задатак.
- Поновно прочитајте текст и проверите да ли су задовољени остали критеријуми према лествици за оцењивање.

1.7.3. Вештина слушања

Приступници врло често сматрају испитну целину **Слушања** тежим делом целокупног испита. Развијање вештине слушања темељи се на неколико принципа. Треба увежбавати задатке слушања што више и чешће радом у разреду, помагати приступницима да се на одговарајући начин припреме за задатке и развијати код њих свест о потреби понављања слушања звучних записа.

Изузетно је важно код припремања приступника за ову испитну целину од самог почетка градити приступникову веру у властите способности и успех на испиту. То се првенствено постиже развијањем свести о томе што се од приступника очекује у испитној целини **Слушања (шта се испитује?¹⁰)** и врстама задатака (**како се испитује?¹¹**) којима се вештина слушања испитује.

Пре решавања задатака приступнике треба упозорити на нужност пажљивог читања упутстава пре сваког задатка. Приступнике треба упозорити да је време предвиђено за читање упутстава изузетно важно за њихово успешно решавање. Упутства садрже битне информације о теми онога што ће слушати и о томе шта се од приступника очекује у поједином задатку.

Приступницима свакако треба скренути пажњу да разумевање сваке речи у испитној целини **Слушања** није потребно. Пажњу морају обратити само на оне информације које су кључне за разумевање.

¹⁰ в. поглавље Образовни исходи

¹¹ в. поглавље Структура испита

Како бити успешан у испитној целини Слушања?

- Пажљиво прочитајте упутство и текст сваког задатка.
- Ако пропустите одговорити на неки задатак, наставите решавати остале задатке.
- Током другог слушања обратите пажњу на задатке које нисте решили током првог слушања.
- Пажљиво препишите одговоре на лист за одговоре.

1.7.4. Литература

- Попис одобрених уџбеника за средње школе објављен на мрежним страницама Министарства знаности, образовања и шпорта (www.mzos.hr)
- **Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje (ZEROJ)**, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
- **Europski jezični portfolio za učenike i učenice od 15 do 19 godina u RH**, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
- Republika Hrvatska, Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva: **Kurikularni pristup promjenama u gimnaziji (razradba rasterećenja Okvirnoga nastavnoga plana i programa u funkciji rasterećenja učenika)**, Strani i klasični jezici, Zagreb, 2003.

2. ОСНОВНИ НИВО ИСПИТА

2.1. Подручја испитивања

Испитом из Шпанског језика на основном нивоу проверава се комуникацијска језичка компетенција у слушању, читању и писању према наставном плану и програму с најмањом сатницом у четворогодишњим средњошколским програмима.

У складу с тим, испит из Шпанског језика састоји се од три испитне целине: **Читање**, **Писање** и **Слушање**.

Вештина **говорења** неће се из техничких разлога проверавати на државној матури у школској години 2011/2012. Но, ваља нагласити да и даље треба системно развијати, неговати и усавршавати вештину говорења јер је коначни циљ научити се служити језиком у комуникацијској ситуацији.

2.2. Образовни исходи

У овом су поглављу за свако подручје испитивања наведени образовни исходи према наставном програму за општеобразовне предмете у средњим школама и према А2 нивоу ЗЕРОЈА-а.

2.2.1. Читање

Првом се целином испитује **читање**, односно вештина разумевања читаног текста.

Према наставном програму за општеобразовне предмете у средњим школама те према А2 нивоу ЗЕРОЈ-а (2005:67фф.) приступник може:

- разумети кратке, једноставне текстове који садржавају најчесталији вокабулар
- разумети кратке, једноставне текстове о познатим темама и текстове конкретног садржаја у којима се употребљава уобичајени свакодневни вокабулар

- пронаћи специфичне информације у једноставним текстовима са којима се сусреће, попут писама, брошура и кратких чланака који описују догађаје.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој се испитној целини проверава може ли приступник:

- разумети главне мисли/поруке у тексту
- пронаћи одређене специфичне информације
- разумети појединости у тексту, основна и имплицитна значења
- препознати и у реченицама примерено употребити одређене лексичке јединице
- препознати и у реченицама примерено употребити одређене граматичке структуре.

2.2.2. Писање

Другом се испитном целином проверава **писање**, односно писана продукција.

Према наставном програму за општеобразовне предмете у средњим школама те према А2 нивоу ЗЕРОЈ-а (2005:71ф.) приступник може:

- написати низ једноставних израза и реченица повезаних једноставним везницима **и**, **али** и **јер**
- смислено повезаним реченицама писати о свакодневним појавама из својег окружења, нпр. о људима, местима, образовном искуству и слично
- написати врло кратак и једноставан опис одређених догађаја, прошлих активности и личних искустава
- користити уски избор основног вокабулара потребан за сналажење у свакодневним ситуацијама
- користити неке једноставне структуре исправно иако још увек прави основне погрешке, али је упркос томе обично јасно шта жели рећи.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој се испитној целини проверава може ли приступник:

- у складу с врстом текста, комуникацијском сврхом и односом између писца и читаоца употребити примерене језичке изразе
- у складу с врстом текста организовати реченице и одломке у тексту смислено и логички те притом употребити једноставна кохезивна средства
- обликовати разумљив текст.

2.2.3. Слушање

Трећом испитном целином испитује се **слушање**.

Према наставном програму за општеобразовне предмете у средњим школама те према А2 нивоу ЗЕРОЈ-а (2005:62фф.) приступник може:

- разумети фразе и изразе који се односе на подручја од непосредног интереса (нпр., основни подаци о њему, породици, његовој непосредној околини, школи и сл.) ако се говори полако и јасно
- препознати тему разговора који се води у његовој присутности ако се говори полако и јасно
- разумети основни смисао кратких, јасних и једноставних порука, обавештења и упозорења
- разумети и извући битне информације из кратких, снимљених текстова који се баве предвидивим свакодневним темама ако су изнесени полако и јасно.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој се испитној целини проверава може ли приступник разумети:

- тему текста, главне мисли/поруке у тексту и одређене специфичне информације у тексту.

2.3. Структура испита

Испит из Шпанског језика на основном нивоу састоји се од три испитне целине.

Првом целином испитује се **читање**, другом **писање**, а трећом **слушање**.

У тексту који следи детаљно је описана структура сваке испитне целине.

2.3.1. Читање

Ова испитна целина састоји се од 6 група задатака везаних уз различите текстове. Структура испитне целине **Читања** приказана је у табелици 1. За сваку испитивану подвештину наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на којој врсти текстова те колико је задатака везано уз те текстове.

Таблица 1. Структура испитне целине Читања

	ИСПИТИВАНЕ ПОДВЕШТИНЕ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	разумевање основног смисла	задачи повезивања	кратке поруке/ обавештења	5
2.	разумевање специфичних информација	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	кратке поруке/ обавештења/чланак	5
3.	разумевање специфичних информација	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	чланак/обавештења	5
4.	детаљно разумевање текста (кохеренција и кохезија)	задачи повезивања	чланак/обавештење/ дијалог	5
5.	детаљно разумевање текста (лексик)	задачи повезивања	приватно писмо/ прича/чланак	5
6.	детаљно разумевање текста (структура)	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	приватно писмо/ чланак	5

Напомена: Текстови садрже приближно 1000 речи.

2.3.2. Писање

Ова испитна целина састоји се од задатка кратког састава.

Приступници ће добити кратко упутство које има три питања. Њихов је задатак написати одговоре на та питања који ће садржавати од 50 до 70 речи.

2.3.3. Слушање

Ова испитна целина састоји се од 4 групе задатака везаних уз различите звучне текстове. Структура испитне целине **Слушања** приказана је у табlici 2. За сваку испитивану подвештину наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на којој врсти текстова те колико је задатака везано уз те текстове.

Таблица 2. Структура испитне целине Слушања

	ИСПИТИВАНЕ ПОДВЕШТИНЕ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	разумевање основног смисла	задачи повезивања	5 кратких порука/ обавештења	5
2.	разумевање битних информација	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	5 кратких разговора	5
3.	разумевање битних информација	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	разговор	5
4.	разумевање битних информација	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	обавештење	5

2.4. Технички опис испита

2.4.1. Трајање испита

Испит из Шпанског језика је писани и траје укупно **100 минута**.

Испитне целине којима се проверава читање и писање проводе се временски одвојено од испитне целине којом се проверава слушање, а за њихово решавање предвиђено је **70 минута**.

Испитна целина којом се проверава слушање траје приближно **30 минута** укључујући и време предвиђено за препис одговора на лист за одговоре.

Временик провођења биће објављен у **Водичу кроз државну матуру** те на мрежним страницама **Националног центра за вањско вредновање образовања** (www.ncvvo.hr).

2.4.2. Изглед испита и начин решавања

Читање и Писање

Приступници добивају сигурносну коверту у којој је **испитна књижица, лист за одговоре, два листа за оцењиваче и лист за концепт**.

У испитној књижици су текстови и задаци којима се испитује читање, задатак кратког састава којим се проверава вештина писања и лист за уредно писање. Од приступника се очекује да пажљиво прочитају упутства које ће следити током решавања испита. Читање ових упутстава је битно јер је у њима означен и начин обележавања, односно уписивања тачних одговора.

Задатке повезивања и задатке вишеструког избора у испитној целини **Читања** приступници решавају обележавањем слова тачних одговора међу понуђенима. Слова тачних одговора обележавају се знаком Х. Ако у задацима приступник обележи више од једног одговора, задатак ће се бодовати с 0 (нула) бодова без обзира на то што је међу обележенима и тачан одговор.

За решавање задатка кратког састава приступници могу користити лист за концепт, али на крају морају одговор читко преписати на лист за уредно писање.

Слушање

Приступници добивају сигурносну коверту у којој је **испитна књижица** и **лист за одговоре**. Од приступника се очекује да пажљиво прочитају упутства које ће следити током решавања испита. Читање ових упутстава је битно јер је у њима означен и начин обележавања тачних одговора.

Вештина **говорења** неће се из техничких разлога проверавати на државној матури у школској години 2011/2012.

Провођење испитне целине **Слушања**¹²

- Сваки се текст слуша два пута.
- Пре сваког задатка приступници имају паузу како би прочитали питања пре слушања.
- Док слушају, приступници пишу одговоре у испитну књижицу, а на крају имају 6 минута да их препишу на лист за одговоре.

Задатке повезивања и задатке вишеструког избора у испитној целини **Слушања** приступници решавају обележавањем слова тачних одговора међу понуђенима. Слова тачних одговора обележавају се знаком X. Ако у задацима приступник обележи више од једног одговора, задатак ће се бодовати с 0 (нула) бодова без обзира на то што је међу обележенима и тачан одговор.

¹² Након што дежурни наставник прочита упутства приступницима, пушта снимку. Снимка је направљена на начин да је њом предвиђено понављање текстова те паузе за читање и решавање задатака.

Приступници зато требају пажљиво слушати упутства на снимци.

2.4.3. Прибор

Током писања три дела испита из Шпанског језика допуштено је користити хемијску оловку плаве или црне боје. Током трајања свих делова испита приступницима неће бити допуштено користити речник.

2.5. Опис бодовања

Успешност приступника на испиту одређује се тако да остварени бодови у свакој од три целине у укупном резултату суделују са одређеним уделом.

Удео испитних целина у укупном успеху на испиту приказан је у табелици 3.

Таблица 3. Удео испитних целина у испиту

Читање	40%
Писање	30%
Слушање	30%

2.5.1. Вредновање испитне целине Читања

Бодови: Сваки задатак доноси један бод. Ова испитна целина доноси укупно 30 бодова.

Удео у целом испиту: 40%

2.5.2. Вредновање испитне целине Писања

Бодови: Испитна целина Писања доноси укупно 20 бодова.

Удео у целом испиту: 30%

Порука се оцењује према **лествици за оцењивање** која се састоји од два критеријума:

- **Извршење задатка**
- **Језик.**

Извршење задатка

Критеријум **Извршење задатка** одговара на питање да ли је приступник написао текст према упутствима за писање.

Језик

Критеријум **Језик** одговара на питање с којом се лакоћом може разумети шта је приступник написао.

Лествица за оцењивање задатка приказана је у табlici 4.

Таблица 4. Лествица за оцењивање задатка кратког састава

БРОЈ БОДОВА	ИЗВРШЕЊЕ ЗАДАТКА	ЈЕЗИК
10	Све три садржајне одреднице су потпуно разрађене.	Текст је потпуно разумљив упркос могућим мањим погрешкама. Добар распон и употреба вокабулара/структура
9		
8	Две садржајне одреднице су потпуно разрађене, а једна делимично.	Текст је лако разумљив упркос погрешкама. Добар распон и употреба вокабулара/структура
7		
6	Две садржајне одреднице су потпуно разрађене, а једна је занемарена. Или: све три садржајне одреднице су делмично разрађене.	Текст је разумљив упркос бројним погрешкама. Довољан распон вокабулара/структура уз делимично примерену употребу
5		
4	Једна садржајна одредница је потпуно разрађена, једна делимично, а једна је занемарена.	Текст је на местима тешко разумљив уз бројне погрешке. Недовољан распон вокабулара/структура уз делимично примерену употребу
3		
2	Једна садржајна одредница је потпуно разрађена, а две су занемарене.	Текст је у целини тешко разумљив уз врло бројне погрешке. Недовољан распон вокабулара/структура уз непримерену употребу
1		
0	Садржај текста не односи се ни у једном својем делу на постављени задатак или је текст неразумљив.	

Објашњење

- Ако оцењивач мисли да је одговор између, на пример, 8 и 6, може доделити 7 бодова.
- Бодови се одузимају ако приступник напише премало речи:
 - за само 30 – 40 речи одузима се 1 бод
 - за мање од 30 речи одузимају се 2 бода.

Минимални број бодова је 0.

Бројање речи у саставу

Речју се сматрају сви засебни елементи текста одвојени празнином. У број речи не убрајају се понављања и лична имена.

2.5.3. Вредновање испитне целине Слушања

Бодови: Сваки задатак доноси један бод. Испитна целина **Слушања** доноси укупно 20 бодова.

Удео у целом испиту: 30%

2.6. Примери задатака с детаљним објашњењем

У овом су поглављу примери задатака. Уз сваки пример задатка понуђен је опис те врсте задатка, тачан одговор, образовни исход који се тим конкретним задатком испитује (испитивана подвештина) те начин бодовања.

2.6.1. Пример задатка повезивања¹³

Lee con atención el texto siguiente y decide que libro le regalarías a cada una de las personas.

Hay dos letras de sobra.

- 1 ____ María: Desde que está jubilada se pasa los días viendo telenovelas, leyendo historias amorosas o cocinando para los nietos.
- 2 ____ Marta: Cada año hace un viaje a los lugares históricos donde saborea las especialidades locales, y luego compra un libro de cocina para su madre.
- 3 ____ Antonio: Cocina, pero nunca lee libros de cocina porque prefiere experimentar. Lo que más le gusta el la historia de América.
- 4 ____ Miguel: Es un tipo muy romántico que después de la cena con su novia sale a la terraza a contemplar el cielo explicándole las constelaciones de las estrellas.
- 5 ____ Ángela: Prepara una cena romántica, pero nunca cocina, pues debe consultar algunas recetas.

- A** "Viaje al infinito" – la historia de la primera aventura espacial
- B** "Sorpresas del horno" – instrucciones sencillas pero originales para unos platos especiales
- Ц** "Descubrimientos de Colón" – los acontecimientos más importantes del nuevo mundo
- Д** "El Camino de Santiago" – rutas tradicionales que llevan al santuario con pistas sobre el alojamiento y la comida típica
- E** "Doctor en la cocina" – consejos médicos para evitar los problemas del corazón y tener una vida larga y sana
- Ф** "Abecedario de astronomía" – guía de bolsillo para los adorantes de planetas y el cosmos
- Г** "Amor para siempre" – Estrella, la protagonista de la novela, es la cocinera del restaurante al que un día de improviso entra.

¹³ За сваку врсту задатка дан је пример, без обзира на испитне целине. Примери и специфичности задатака у појединим испитним целинама могу се погледати у огледном испиту. Пример задатка преузет је из испитне целине **Читања**.

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1 Г, 2 Д, 3 Ц, 4 Ф, 5 Б

ИСПИТИВАНА ПОДВЕШТИНА: детаљно разумевање текста

БОДОВАЊЕ:

1 бод – сваки тачан одговор (укупно 5 бодова)

0 бодова – нетачан одговор, изостанак одговора или ако је обележено више одговора за сваки задатак

2.6.2. Пример задатка вишеструког избора¹⁴

Lee con atención el texto siguiente y contesta las preguntas marcando la opción correcta.

UN BARRIO VALENCIANO

El barrio de Ruzafa o Rusafa debe su nombre a la palabra árabe jardín. Es uno de los barrios históricos de la ciudad de Valencia. Es multiétnico, aquí los valencianos conviven con una creciente población de origen magrebí, oriental y sudamericano. El barrio es una mezcla de lenguas y culturas que mantienen el respeto mutuo. Es un barrio muy vivo y próximo al centro de la ciudad. Hay muchas actividades culturales y festivas en la calle y numerosos locales de ocio.

1 El nombre del barrio es de origen:

- A romano
- B valenciano
- Ц oriental

2 En el barrio viven los españoles y los:

- A extranjeros
- B hispanoamericanos
- Ц árabes

3 Los habitantes del barrio respetan a:

- A todos
- B los nuevos
- Ц los viejos

¹⁴ Примери задатака преузети су из испитне целине Читања.

- 4 El barrio está:
- A lejos del centro
 - B cerca del centro
 - Ц en el mismo centro
- 5 En el barrio se puede:
- A estudiar cultura árabe
 - B hacer deporte
 - Ц pasar el tiempo libre

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1 Ц, 2 А, 3 А, 4 Б, 5 Ц

ИСПИТИВАНА ПОДВЕШТИНА: разумевање специфичних информација

БОДОВАЊЕ:

1 бод – сваки тачан одговор (укупно 5 бодова)

0 бодова – нетачан одговор, изостанак одговора или ако је обележено више одговора за сваки задатак

2.6.3. Пример задатка кратког састава¹⁵

Lee el recado de Gino, tu amigo italiano.

Hola,

¿Cómo estas? Las vacaciones han terminado y estamos de nuevo en la escuela. ¿Cómo pasaste tus vacaciones?

¿A dónde fuiste? ¿Qué hiciste?

Gino

Escríbele a Gino respondiendo a todas sus preguntas.

Escribe una carta de **50-70** palabras.

Escribe tu respuesta en la hoja de respuesta.

БОДОВАЊЕ: према лествици за оцењиваче¹⁶, укупно 20 бодова

¹⁵ Пример задатка преузет је из испитне целине Писања.

¹⁶ в. поглавље **Опис бодовања**

2.7. Припреma за испит

Припремање приступника за испит не разликује се битно од свакодневног поучавања. Наставне методе и облици рада који се користе у свакодневном наставном процесу једнако су ефикасни и за успешно припремање приступника за полагање испита. Нужно је пронаћи одговарајући однос између поучавања и увежбавања задатака за испит. Нагласак би свакако требао бити на поучавању, а не искључиво на припремању за испит.

Наставници би за успешно припремање приступника за испит требали детаљно проучити испитни каталог и огледни пример испита. Анализа испитног каталога омогућује увид у структуру и трајање испита, испитиване вештине и подвештине, врсте и број задатака и начин њиховог бодовања. Опште компетенције приступника темеље се на знању, вештинама и умиећима те егзистенцијалним компетенцијама и способностима за учење. Употреба и учење језика подразумевају активности које обављају приступници развијајући притом низ општих компетенција, а нарочито комуникацијских језичких вештина.

2.7.1. Вештина читања

Вештина читања темељи се на неколико принципа важних за њено успешно поучавање. Приступнике треба подстицати да што више и чешће читају разне врсте текстова и да покушају одговорити (изразити своје осећаје) на садржај текста, а не се искључиво концентрисати на структуру текста. Значење и порука текста од једнаке су важности као и језичке структуре које се у њему налазе. Развијање способности предвиђања важан је фактор вештине читања. Поглед на текст (наслов, поднаслов, изглед текста) омогућује приступницима да схвате о чему

је реч и пре него што започну читање самог текста.

Током наставног процеса приступници углавном имају доста могућности за увежбавање вештине читања. Често се задаци за увежбавање ове вештине задају за самосталан рад код куће. Оправдано је за очекивати да приступници обављају постављене задатке, али свакако треба предвидети време у наставном процесу у којем би се увежбавале подвештине специфичне за испитну целину **Читања**.

Приступнике првенствено треба упознати с врстама задатака и поступцима које ће користити за њихово успешно решавање. И у овом случају приступнике, пре свега, треба мотивисати и охрабрити јер они о непознатом тексту често знају пуно више него што мисле кад га прочитају.

С приступницима треба посебно увежбавати разумевање непознатих речи помоћу контекста, творбе речи (префикси и суфикси) и сл. Познавање организације и структуре текста (одломци, елементи кохезије и кохеренције, структура одломка) такође помаже приступницима у разумевању текста.

За успешно решавање задатака вишеструког избора треба након избора одређеног одговора у тексту пронаћи одговарајуће аргументе.

За успешно решавање задатака повезивања треба пажљиво прочитати натукнице и потражити у тексту/текстовима кључне речи или фразе које повезују натукнице и текст/текстове.

Разумевање свих речи и граматичких структура није потребно за успешност у овој испитној целини. Треба разумети кључне речи и одвојити битне од небитних информација.

Приступницима такође треба скренути пажњу на правилну расподелу времена за решавање

појединих задатака. Никако се не би смело догодити да приступници немају довољно времена за решавање свих задатака јер су превише времена утрошили на решавање појединог задатка.

Како бити успешан у испитној целини Читања?

- Пажљиво прочитајте упутства за сваки задатак.
- Пажљиво прочитајте текст/текстове и задатке у одређеној групи задатака.
- Примените одговарајућу стратегију за поједину врсту задатка.
- Након што решите све задатке, вратите се на оне које нисте решили у првом читању и покушајте их решити.
- Пажљиво препишите одговоре на лист за одговоре.

2.7.2. Вештина писања

Најважнији фактор у припремању за испитну целину **Писања** је омогућити приступницима да што више и чешће увежбавају писање разних врста задатака, односно да развијају навику писања. Једнако је важно приступницима након сваког задатка дати повратну информацију о успешности њиховог обављеног рада.

То је врло захтеван и дуготрајан посао. Свакако треба размислити о могућности да повратну информацију дају приступници међусобно, што се показало изузетно ефикасним.

Посебну пажњу треба обратити на пажљиво читање и рашчлањивање задатка на испиту. Приступнике треба подсетити да неиспуњавање и дела задатка може значајно умањити њихову успешност у испитној целини **Писања**.

Велики број приступника треба помоћ у планирању писаних радова јер врло често нису уверени у њихову сврховитост. Приступницима је такође потребно указати на повезаност планирања и успешности обављања задатка. Анализа неколико примера може врло успешно објаснити њихову повезаност.

Приступнике такође треба упутити на нужност провере и евентуалних исправака пре предаје завршне варијанте рада на испиту. Рад у паровима и међусобно коментарисање радова током увежбавања показало се врло ефикасном методом. Пре самог испита корисно је приступницима одредити време за решавање задатка. Правилно распоређивање времена један је од кључних фактора за успех у овој испитној целини.

Како бити успешан у испитној целини Писања?

- Пажљиво прочитајте упутства за задатак.
- Размислите о заданој теми и забележите неке идеје.
- Организујте идеје и напишите концепт задатка у натукницама.
- Напишите целовити текст.
- Прочитајте текст и проверите јесте ли у потпуности обавили задатак.
- Поновно прочитајте текст и проверите да ли су задовољени остали критеријуми према лествици за оцењивање.

2.7.3. Вештина слушања

Приступници врло често сматрају испитну целину **Слушања** тежим делом целокупног испита. Развијање вештине слушања темељи се на неколико принципа. Треба увежбавати задатке слушања што више и чешће радом у разреду, помагати приступницима да се на одговарајући начин припреме за одређене задатке и развијати код њих свест о потреби понављања слушања звучних записа.

Изузетно је важно код припремања приступника за испитну целину **Слушања** од самог почетка градити веру приступника у властите способности и успех на испиту. То се првенствено постиже развијањем свести о томе шта се од приступника очекује у овој испитној целини (**шта се испитује?**¹⁷) и врстама задатака (**како се испитује?**¹⁸) којима се вештина слушања испитује.

Пре решавања задатака приступнике треба упозорити на нужност пажљивог читања упутстава пре сваког задатка. Приступнике треба упозорити да је време предвиђено за читање упутстава изузетно важно за успешно решавање ове испитне целине. Упутства садрже битне информације о теми онога што ће слушати и шта се од њих очекује у поједином задатку.

Приступницима свакако треба скренути пажњу да разумевање сваке речи није потребно. Пажњу морају обратити само на оне информације које су кључне за разумевање.

Како бити успешан на испитној целини Слушања?

- Пажљиво прочитајте упутство и текст сваког задатка.
- Ако пропустите одговор на неки задатак, наставите решавати следеће задатке.
- Током другог слушања обратите пажњу на задатке које нисте решили током првог слушања.
- Пажљиво препишите одговоре на лист за одговоре.

2.7.4. Литература

- Попис одобрених уџбеника за средње школе објављен на мрежним страницама Министарства знаности, образовања и шпорта (www.mzos.hr)
- **Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje (ZEROJ)**, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
- **Europski jezični portfolio za učenike i učenice od 15 do 19 godina u RH**, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
- Republika Hrvatska, Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva: **Kurikularni pristup promjenama u gimnaziji (razradba rasterećenja Okvirnoga nastavnoga plana i programa u funkciji rasterećenja učenika)**, Strani i klasični jezici, Zagreb, 2003.

¹⁷ в. поглавље Образовни исходи

¹⁸ в. поглавље Структура испита

3. ДОДАЦИ

3.1. Граматичке структуре за виши ниво испита

- Именица и придев (род, број, особине)
- Компарација придева и прилога
- Апсолутни суперлатив (-ísimo)
- Неодређени придеви и заменице
- Односне заменице
- Упитни придеви и заменице
- Присвојни придеви и заменице
- Показни придеви и заменице
- Лична заменица – субјект (облици и употреба)
- Лична заменица – индиректни и директни објект (облици и употреба; употреба предлога **a** у личном акузативу) – глаголи **gustar, parecer, encantar**
- Одређени и неодређени члан; сажимање члана с предлозима **a** и **de**
- Предлози **a, en, de, por, para** (систематизација)
- Употреба члана (понављање и проширивање – испред географских имена)
- Главни и редни бројеви
- Презент глагола **ser** и **estar**
- Безлични облик глагола **haber** – **hay**
- **Perífrasis verbal (tener que + инфинитив; hay que + инфинитив, ir a + инфинитив)**
- **Perífrasis verbal (volver a + инфинитив; acabar de + инфинитив; seguir + герунд; dejar de + инфинитив)**
- Презент глагола 1., 2. и 3. коњугације (творба правилних глагола)
- Презент глагола 1., 2. и 3. коњугације (неправилности)
- Повратни глаголи

- Герунд (творба и употреба; **estar + gerundeo**)
- Постављање питања
- Императив у сврху давања информација (потврдни облик 2. лица јединице и множине)
- **Pretérito perfecto actual** (творба и употреба); употреба уз прилоге **todavía, aun, ya, nunca**
- **Pretérito pluscuamperfecto** (творба и употреба)
- **Pretérito imperfecto** (творба, неправилности, употреба); **soler + инфинитив**
- **Preterito indefinido** (творба, неправилности, употреба)
- Контрастивна употреба прошлих времена + прилози времена

Додатно, од приступника се на вишем нивоу очекује препознавање следећих граматичких структура:

- **Futuro absoluto** (творба, неправилности, употреба)
- **Futuro hipotético** за изражавање жеље
- Управни и неуправни говор **I.** (слагање времена)
- Коњунктив презента (творба и употреба); одрични императив
- Коњунктив перфекта (творба и употреба)
- Коњунктив имперфекта (творба и употреба)
- Коњунктив плусквамперфекта (творба и употреба)
- Кондиционалне реченице **I** и **II**
- Директни и индиректни говор **II**
- Кондиционалне реченице **III**
- Зависне реченице; везници (**para que, como, cuando, si, aunque**).

3.2. Граматичке структуре за основни ниво испита

- Именица и придев (род, број, особине)
- Компарација придева и прилога
- Апсолутни суперлатив (-ísimo)
- Неодређени придеви и заменице
- Односне заменице
- Упитни придеви и заменице
- Присвојни придеви и заменице
- Показни придеви и заменице
- Лична заменица – субјект (облици и употреба)
- Лична заменица – индиректни и директни објект (облици и употреба; употреба предлога **a** у личном акузативу) – глаголи **gustar, parecer, encantar**
- Одређени и неодређени члан; сажимање члана с предлозима **a** и **de**
- Предлози **a, en, de, por, para** (систематизација)
- Употреба члана (понављање и проширивање – испред географских имена)
- Главни и редни бројеви
- Презент глагола **ser** и **estar**
- Безлични облик глагола **haber – hay**
- **Perífrasis verbal (tener que + инфинитив; hay que + инфинитив, ir a + инфинитив)**
- **Perífrasis verbal (volver a + инфинитив; acabar de + инфинитив; seguir + герунд; dejar de + инфинитив)**
- Презент глагола 1., 2. и 3. коњугације (творба правилних глагола)
- Презент глагола 1., 2. и 3. коњугације (неправилности)
- Повратни глаголи
- Герунд (творба и употреба; **estar + gerundeo**)
- Постављање питања
- Императив у сврху давања информација (потврдни облик 2. лица једине и множине)
- **Pretérito perfecto actual** (творба и употреба); употреба уз прилоге **todavía, aun, ya, nunca**
- **Pretérito pluscuamperfecto** (творба и употреба)
- **Pretérito imperfecto** (творба, неправилности, употреба); **soler + инфинитив**
- **Preterito indefinido** (творба, неправилности, употреба)
- Контрастивна употреба прошлих времена + прилози времена

3.3. Језички садржаји за виши и основни ниво испита

Језички садржаји за виши ниво

Теме¹⁹

Теме	Обим садржаја
Представљање	биографија, лични подаци, планирање будућности и важни догађаји у приватном животу
Породица и дом	односи у породици, свакодневни живот, становање, важни догађаји у породици, породична славља и прославе, џепарац и обавезе
Школа и образовни систем	школски систем, школске активности и живот у школи, одабирање студија, учење страних језика и вишејезичност
Слободно време	спортске активности, забава, игре, хобији, музика, излети, организација слободног времена, изласци, концерти, изложбе, спортске приредбе
Свет младих	пријатељство, односи међу младима, односи између младежи и одраслих, сличности и разлике међу младима у Шпанији и Хрватској, запошљавање младих
Одећа, одевање и мода	однос према одећи, одевању и моди
Исхрана и куповање	храна и пиће, оброци, врсте ресторана, рецепти, шпански и хрватски специјалитети, однос према новцу и куповању, рекламне поруке, здрава исхрана, омиљена јела
Здравље	брига за здравље, болести и незгоде, зависности, лечење и лекови, нега тела и здрав начин живота
Очување околине	живот на селу и у граду, заштита околине, иницијативе за заштиту околине, знаменитости и однос према споменичкој баштини, однос према животињама, утицај климатских промена на природу, атмосферске прилике, саобраћај
Путовања	организација путовања, врсте превозних средстава и преференције, туристичка понуда и потражња, туристички каталози, културна понуда
Запослење и комуникација	врсте занимања, огласи за запослење, услужне делатности, тенденције и популарна занимања
Медији и технологија	штампа, радио, телевизија, интернет, кинематографија, издавачка делатност и однос према књизи, однос према новим технологијама, технологија и здравље, улога технологије у свакодневном животу
Грађанско васпитање, јавне службе и хуманитарне организације	равноправност полова, живот у мултикултуралној заједници, јавне службе и волонтерске организације, европске институције за младе
Шпанија и Хрватска	симболи, знаменитости, личности и догађаји

¹⁹ Теме задатака одговарају Наставном плану и програму из Шпанског језика у гимназијама.

Језички садржаји за основни ниво

Теме²⁰

Теме	Обим садржаја
Представљање	лични подаци, опис нарави и личног укуса и преференција
Породица и дом	чланови уже и шире породице, свакодневне активности, становање
Школа	школске активности и живот у школи, школски предмети и изваннаставне активности
Слободно време	спортске активности, забава, игре, хобији, музика, излети, организација слободног времена, излети, спортске приредбе, изваншколске активности
Свет младих	пријатељство, односи међу младима, односи између младежи и одраслих, сличности и разлике међу младима у Шпанији и Хрватској, запошљавање младих
Одећа, одевање и мода	врсте одевних предмета и однос према моди
Исхрана и куповање	храна и пиће, оброци, врсте ресторана, рецепти, шпански и хрватски специјалитети, здрава исхрана, омиљена јела, врсте трговина и производи
Здравље	брига за здравље, болести и незгоде, нега тела, хигијенске навике и здрав начин живота
Очување околине	заштита околине, однос према животињама, атмосферске прилике, саобраћај
Путовања	организација путовања, врсте превозних средстава и преференције, возни ред и сналажење на железничкој станици или аеродрому, туристичка понуда, рекламни летак, плакати
Свет рада	врсте занимања, огласи за запослење, услужне делатности
Медији и технологија	штампа, радио, телевизија, интернет, кинематографија, технологија и здравље, улога технологије у свакодневном животу, телефонски уређај, зависност о технологији
Грађанско васпитање и хуманитарне организације	равноправност полова, живот у мултикултуралној заједници, јавне службе и волонтерске организације
Шпанија и Хрватска	географске одлике и гастрономија

²⁰ Теме задатака одговарају оквирном наставном плану и програму општеобразовних предмета у средњим школама.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

